

U-2540/Willhem Bauer

Severoněmecký přístav Bremerhaven tvoří společně s městem Brémy vlastní spolkovou zemi Svobodné hanzovní město Brémy. Tento region není pro české návštěvníky zcela turisticky nejvyhledávanější oblastí Německa. Nicméně pro zájemce o vojenskou historii nabízí Bremerhaven světový unikát, a to jedinou zachovalou německou ponorku Typ XXI z období 2. světové války. Šlo o nevyšší německou konstrukci, která reagovala na vzrůstající možnosti Spojenců dosavadní typy německých ponorek (Typ VIIC a Typ IX) vyhledávat a ničit.

Typ XXI dokázal minimalizovat dobu pobytu na hladině, protože dieselové motory, dobíjející akumulátory elektromotorů při plavbě pod hladinou, byly zásobovány vzduchem prostřednictvím zařízení, zvaný *schnorkel*. Nešlo o německý vynález, podobná zařízení byla testována v meziválečném období v Itálii a Nizozemsku, kde se k němu v roce 1940 dostali Němci. U Typu XXI byla zvýšena kapacita akumulátorů, věž a trup ponorky byl navržen s ohledem na co nejmenší hydrodynamický odpor, a tím vyšší rychlost. To vše poskytovalo rychlost ponořené ponorky až 17 námořních uzlů (nejběžnější Typ VIIC dosahoval při ponoření rychlosti pouze 7,6 námořních uzlů)

Po skončení války byla ponorka Typ XXI se svými pokročilými kroky vzorem pro všechny poválečné ponorkové konstrukce, ať šlo o ponorky USA, Velké Británie, Francie či Sovětského svazu.

Ponorka vystavená v Bremerhavenu byla zkonstruována v roce 1944 v loděnici Blohm & Voss v Hamburku, na vodu ji spustili 13. ledna 1945 a v únoru 1945 zařadili do 31. ponorkové flotily k cvičným účelům pod označením U-2540. Dne 3. května

1945 byla ponorka poblíž ostrova Fehmarn cílem útoku letounů RAF, a to spolu s jinými ponorkami a doprovodnou lodí *Bolkowburg*. Na její palubě se nacházelo v té době 7 námořníků z ponorky U-2540, kteří v důsledku leteckého útoku zahynuli.

Za soumraku pokračovala U-2540 v plavbě směrem k Flensburgu. Dne 4. května 1945 byla ponorka U-2540 potopena vlastní posádkou blízko Flensburgského majáku.

Až do roku 1957 ležel její vrak nepovšimnut na mořském dně, kdy byl ze soukromé iniciativy vyzvednut a přepraven do Kielu k opravě, kde o plavidlo projevilo zájem německé spolkové ministerstvo obrany. To pověřilo loděnici Howaldt v Kielu ke konverzi ponorky na cvičné a testovací plavidlo. Při této přestavbě byly např. původní dieselové motory značky M.A.N. nahrazeny agregáty značky Mercedes. 1. září 1960 byla ponorka U-2540 zařazena do spolkového námořnictva pod novým jménem Wilhelm Bauer, a to na počest bavorského konstruktéra a průkopníka stavby ponorek z 19. století.

Po úspěšné novodobé službě v německém námořnictvu, trvající skoro 22 let, je ponorka U-2540/WILHELM BAUER definitivně vyřazena v březnu 1982. V roce 1983 ji získala asociace Technické muzeum – U-BOOT Wilhelm Bauer za spolupráce s Německým námořním muzeem v Bremerhavenu s cílem zpřístupnit ji veřejnosti v podobě z konce 2. světové války. To bylo s úspěchem realizováno v dubnu 1984, od kdy je možné ponorku navštívit ve Starém přístavu v Bremerhavenu, v těsném sousedství Německé námořního muzea, které bylo otevřeno v září 1975.

Návštěvní trasa zahrnuje prohlídku většiny interiérů ponorky. Vstupní část je umístěna v bývalé torpédové místnosti, kde se nachází pokladna a prodejna upomínkových předmětů. Zde

Celkový pohled na U-2540.

Detailní pohled na příď ponorky.

Periskopová místnost.

Pracovní prostor kapitána ponorky.

je možné si prohlédnout 4 z původně 6 torpédových komor. Ve vstupní místnosti je umístěno i jedno torpédo v řezu, kde si návštěvník může udělat vlastní představu o rozměrech a fungování této ponorkové zbraně.

Po průchodu první tlakovou přepážkou se návštěvník ocitne v prostoru pro důstojníky. Vzhledem k množství přestaveb tohoto interiéru pro testování z doby služby u spolkového námořnictva je zachována pouze kapitánova kajuta a místnost pro poddůstojníky. Na druhé straně je možné nahlédnout do prostoru testovacích přístrojů a baterií.

Za dalším tlakovým průřezem se nachází kontrolní místnost celé ponorky, navigační přístroje, ovládací prvky ponorky a periskop. Za ní se nachází kuchyně, ubytovací prostor mužstva, zařízení pro čištění vzduchu a zmíněné diesellové motory Mercedes. Na konci ponorky se nachází prostor elektromotorů, kde je zbudován východ pro návštěvníky.

Ponorka je přístupná denně od dubna do listopadu. Pro návštěvníky ponorky doporučuji navštívit také přilehlé Německé námořní muzeum. To je sice zaměřeno na všeobecné dějiny německého námořnictví od prehistorie do současnosti, nicméně i vojenská složka má zde své zastoupení v čele s vystavenou dochovanou miniponorkou SEEHUND (Typ XXVII) z přelomu let 1944/1945.

Patrik Peřule

Právě díky bateriím na snímku mohla být ponorka ponořena mnoho hodin pod hladinou oceánů.

FOTC: autor